עב: הערל פרק שמיני יבמות

אין נימול אלא ביום. הקשה הר"ר אפריים דאמאי איצטריך פ"ק דקידושין (דף כט. ופס) אותו ולא אותה דאשה לא מחייבת למול את בנה תיפוק לי דהוי מצות עשה שהזמן גרמה ביום ולא בלילה דמהאי טעמא פטרינן אשה מציצית וי"ל דלר' אלעזר ברבי שמעון איצטריך והא דנימול לשמונה לא תסיב זמן גרמה כיון דמשמונה ואילך כל שעתא זמנו הוא[1]:

מר סבר דרשינן וביום. אע"ג דמדכתיב ח' ימים דרשינן (שבת דף קלב.) ולא לילות וביום דרשינן (ופס) אפילו בשבת מ"מ אפיר דרים מוי"ו דויום לרבויי כל הני דאין נימולים אלא ביום:

שלא בזמנו נשרף בין ביום בין בלילה. וא"ת הא (ד) דרסי' [2]ליתן בקר שני על שריפתו וכיון דשלא בזמנו הוא למה צריך להמתין עד הבקר ישרפנו במועדי יו"ט דבכר נעשה נותר מקודם ויש לומר דכיון דלא אפשר לשורפו ביו"ט קבע זמנו בבקר שני: **שהזה** בו'. איצטריך לאשמועינן דהזאה כשרה אע"ג דאסור בתרומה וקדשים כי טמא: **שמותר** בנגיעה דתרומה אינו דין שמותר בפרה. וא"ת מתוסר כפרה יוכיח שמותר בתרומה ואסור בפרה וי"ל דמה לממוסר כפרה שכן אסור בנגיעת קדשים ואיכא למיפנך ק"ו ממדרייסו מה טבול יום שאסור בנגיעת תרומה וקדשים מותר בפרה ערל שמותר בנגיעת תרומה וקדשים כו' דתו ליכא מתוסר כפרה יוכיח: **התם** משום דמאיס. ואפי' רבנן מודו התם דפטור ואם תאמר בפ"ק דחגיגה (דף ז. ופס) למה לן זכורך למעוטי טומטום ואנדרוגינוס כשביליו מבחוץ תיפוק לי דערל הוא דפטור וי"ל דטומטום כיון דלא אפשר למול לא מאיס ולא מיפטר מטעם ערל מ"נ ה"פ התם משום דמאיס ותשיב התם לר' עקיבא ערל כי טמא אבל לרבנן לא ולרבנן איצטריך זכורך למעוטי טומטום: **חוץ** מחש"י. פי' הקונט' דדרשינן ואסף איש ולא קטן ואי אפשר לומר כן דבפרק טרף בקלפי (יומא דף מג. ופס) דרש בהדיא איש להכשיר זר טהור להכשיר האשה והנית מי שיש בו דעת להנית פרט לחש"ו: **הנך דפסולים** התם בשרים הכא. ומכשיר טפי בקטן משום דאתי לכללא איש: **דשקיל** חד ויהיב חד. פי' אותו שנתן האפר בתוך מי חטאת הוא עצמו יערב המים והאפר יחד: **ונתן** ולא ונתנה. קרא יתירא קדרים ולא דרים מדכתב ונתן ולא ונתנה שהרי כל התורה כלשון זכר נאמרה:

לימד

אמר לך א"כ נימא [6] קרא ולקח מאי ולקחו דאפי' הנך דפסולין התם כשרים הבא אי הכי אשה נמי [3]ונתן ולא ונתנה ורבנן אי כתיב ולקח ונתן הוה אמינא שקיל חד ויהיב חד [4]כתב רחמנא ולקחו ואי כתב רחמנא ולקחו ונתנו ה"א דשקלי תרי ויהבי תרי כתב רחמנא ולקחו ונתן דאפי' שקלי תרי ויהיב חד והזה

הכי (כ) הכא משום תומרא דפרה היא אבל לענין מגע תרומה ערל מוטר: **דמאים.** לירלות בעזרה: **ולקחו לעמא.** ורבנן דאיפלגו לעיל באנדרוגינוס: **הכל כשרים.** כל הטהורים כשרין לקדש מי חטאת אפי' אשה אבל ערל וטמא לא רבי: **ולקחו לעמא.** כתר אסיפת אפרה כתיב הך עבודה דקידוש ואין עבודה מספקת ביומיה: **הנך דפסולים באסיפה פסולים לקידוש.** והתם (יומא דף מג.) דרשינן ואסף איש ולא קטן טהור להכשיר את האשה. ולישא למדרש איפכא איש ולא אשה טהור ואפי' קטן דאמר בפרק טרף בקלפי (שם דף מב.) כל הפרשה כולה משמע מוציא מיד משמע (ג) וע"כ סוגיא [5]דשמעתתא הכי איתא התם: **אם כן.** דההוא אסיפה נקט לגבי מקדש לכתוב ולקח לעומת כי היכי דכתב באסיפה ואסף לשון יחיד: **אפילו הנך דפסולין בפה.** כגון קטן: **דשקל חד.** אפרה ויהיב חד מים: הטהור

מר סבר דרשינן וביום. וי"ו יתירא דאמי למכתב ביום השמיני יומל וכתיב (ויקרא יב) וביום לאימויי מילה שלא בזמנה. ואע"ג דמשון מבמה לא מיתרבי דהא מדרבנן הוא ובתר הכי תקון כיון דקטן שעברה זמנו מתרבי ואע"ג דשלא בזמנו הוא האי נמי תקנוה רבנן כעין דאוריתא: **ומר סבר לא דרשינן וביום.** ולא גמרינן מיניה קטן שעברה זמנו וימול אפי' בלילה וכ"ש משון דמדרבנן הוא: **כי הא דאמיא.** כתיובתא דאומיה ר' אלעזר לרבי יוחנן דקטן שעברה זמנו מוביום השמיני אתרבי דאינו נימול אלא ביום: **נוסר כזמנו.** ביום שנעשה נותר אין נשרף אלא ביום דכתיב (ויקרא ז) ביום השליש: **שלא בזמנו.** ששהה שריפתו: **לתשעה לעשרה לי"א לי"ב.** כדקתני בפ' ר' אלעזר במסכת שבת (דף קלב.) נולד בין השמשות נימול לתשעה בין השמשות של ע"ש נימול לעשרה חל יו"ט לאחר השבת נימול לי"א שני יו"ט של ר"ה נימול לי"ב: **ואפילו למאן דלא דריש** וי"ו. כגון ר' אלעזר ברבי שמעון דאמר לעיל שלא בזמנו נימול אפילו בלילה: וי"ו **וה"א.** כגון והנותר איכא ו"ה יתירא: **ראיתי לבן פדת.** ראיתי את בן פדת שיושב ודורש כמשה מפי הגבורה בלשון תמיה. רבי אלעזר בן פדת אומר כל פדת שיושב ודורש את מקראות הללו כמשה מפי הגבורה אינו תמיה. רבי אלעזר בן פדת תלמידו של רבי יוחנן והוא רבי אלעזר שמש דמיירי בכל הש"ס בגמ' ורבי אלעזר שמעתא דמשנה ובריתא הוא רבי אלעזר בן שמוע: **תנייה.** לתורת כהנים: **עכול יום אסור בתרומה.** לקמן בהאי פירקא (דף עד:) קראי דרשינן: **ומותר בהזאה.** להזות על טמא מת כדאמר לקמן בשמעתין [6] לימד על טבול יום שכשר בפרה: **אבן באכילה קאמרינן.** בתמיה וכי אבן לאכילה דפרה אדומה קמרבינן ליה דתיפרוך תאמר בערל שאסור באכילת מעשר לפיכך אסור בפרה: **לנגיעה.** בעלמא קשרינן ליה ובנגיעה ליכא לאקשויי תאמר בערל שאסור בנגיעת מעשר דהא אפילו בנגיעת קדשים מותר והכי דרשינן ומה טבול יום שאסור בנגיעה דתרומה כדגמרי' לקמן (דף עה.) מבמיס יוצא וטמא עד הערב [7] והכא נגיעה היא דבכלי משתעי קרא וקאמר דבעי הערב שמש: **מותר בהזאה.** דפרה: **ערל שמותר בו': שקידש.** שעיבר אפר במים: **אנדרוגינוס.** מהול שקידש קידושו כשר שאפי' אשה כשרה לקדש לרבנן ולקמן יליפינן טעמייהו: **רבי עקיבא.** כרים פירקין (דף ע.): **אים אים מורע אהרן וגו'.** מדרבי לערל גבי טומאים שמע מינה דכי הדדי מינהו ואפילו לנגיעה דתרומה אסור: **לא לישמעיו.** אם איתא דר' עקיבא לכל מילי ערל בטמא משוי ליה לא לישמעיו תנא בעלמא דליתני לענין מגע טומאות הערל והטמא כי הדדי ומימא ר"ע היא מדלא אשכחן לכתוב ולקח לעומת כי היכי דכתב באסיפה ואסף לשון יחיד: **אפילו הנך דפסולין בפה.** כגון קטן: **דשקל חד.** אפרה ויהיב חד מים: הטהור

עין משפט נר מצוה

בז א מיי' פי"ט מהלכות פסולי המוקדשין הלכה ד ה:
בח ב מיי' פי"א מהלכות פרה אדומה הלכה ו:
בט ג מיי' פי"ז מהלכות תרומות הלכה כ טור"ד סימן שלא:
ל ד מיי' פי"ח מהלכות פרה אדומה הלכה יג:
לא ה מיי' פי"ג מהלכות מעשר שני הלכה ד:
לב ו מיי' פי"ז מהלכות פרה אדומה הלכה כ סמג עשין רלב:
לג ז מיי' פי"ט שם הלכה ח סמג עשין רלג:

מוסף רש"י

ערל. שמתי לחיי מתמת מילה, שהדמה. ממי חטאת על הטמא (שבת ג.). איש איש. מוהב אהרן והוא לרוב לו זב, לרבות את הערל. שהיה טמא שלא יאכל תרומה אם כהן הוא (חגיגה ד.). דבאלי קרא תרומה כתיב, ובא ומה המשמ יטהר ואחר יאכל מן הקדשים, יהייו תרומה דסני ליה בתרוייהו שמש (לעיל ע.). הערל והטמא פטורים מן הראייה. אין מחייבן לבאת שלש רגלים (חגיגה ד.). הבל בשרים לקדש. מי חטאת לאת לאפר מן המים (שבת קלב.) לאת מים על האפר בכלי חרס (יומא מג.). לערב מים מים באפר חטאת (ערכין ג.).

מכאן שייך לעמוד הבא.

והזה הטהור. אפי' טהור יתירא הוא דבא בטהור קאי, מבלל שהוא טמא. שיצא מבלל טומאה (יומא מג.). אי טהור כל דהוא משמע דבא קרא יתירא הוא, דכתיב לערל תניה ולקח מאיר ובבל כמים אים ובהזה בל הטמא, לימד על טבול יום שכשר בפרה. דאבכמן בטבל יום דאיקרי טהור לאמצר, דכתיב ובהזה בים ובטהר (במדבר יט ז.). התרומה והבבורים. בטרים קדיין תרומה. דאמר מר (מכות יז.) ותרומת יבך אלו הבכורים. לבן הן בתרומה (חגיגה יח. ובעריכין ב"מ ב.). חייבין עליהן מיתה. זר אי כהן טמא האוכלן בכזיד (ב"מ שם). זר אי כי אבלוהו ואמיר לה דאמר אי אי אבל קדש ובל הבכורים ריבה תמיהיהו עליו שם). ראסורים לזרים. בלאי (שם). בלא יאכל. איצטריך לתתנייה מה שאין בן בטעבר. דאפילו איסור ליכא (ב"מ שם). והן בנפשי כהן. לקדש בהן את האשה ולקח בדמיהן עבדים וקרקעות ובהמה טמאה (חגיגה שם). מפא"כ בטעבר. בתם מבנה כי מאיר דאמר מבבר מתן נבוה הוא ובהקדש כי לא קדים (ב"מ שם). יעולין באחד ומאה. אבל בפחות אין עולין אלא בל הראוי לאסור לזרים (חגיגה שם). לרבנן אמר

מסורת הש"ס

ו) [לעיל סח.: יש"ן]. ב) ערכין ב., ג) [מיפסחא דפרה פ"ז], ד) חגיגה ד.. ה) [לעיל ע.. לקמן עד.]. ו) [חגיגה ד.]. ז) שבת קלב. יומא מג. ערכין ב. פרה פ"ה מ"ד. ח) [דף עב.]. ט) [ויקרא יח]. י) דפרשתא רפ"ל פ"ח, כ) [ע"ש תוס' מגילה כ. ד"ה דבתיב], ל) [שבת כד.].

תורה אור השלם

1. וביום השמיני ימול בשר ערלתו:
ויקרא יב ג
2. איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר והנגע בכל טמא נפש או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע:
ויקרא כב ד
3. ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל כלי:
במדבר יט יז

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"כ נימא כהאי קרא ולקח: (ב) רש"י ד"ה לא לישמעיו יכי מלא אשכחן הכי שמע מינה הכא משום: (ג) ד"ה הנך דפסולים וכו' מיד משמע וכולה סוגיא דפרשתא הכי איתא התם. נ"ב וע"ש בפרש"י דף מ"ג על אים טהור דכתיב נגי הזאה לצרוך לתלדם מעין היסוד הדרשה דכתוב הקידש כדי לסיים משמע מוליא מיד משמע דאל"כ לישתוק מייהי ע"ש וכ"ה הכא: (ד) תוס' ד"ה אלא וכו' הא דדרשי:

מוסף רש"י (המשך)

ומאלה לגמל ואין בטלין בריב. מאל"ב בתעבר כמגיל בריב ולא בני אחד ומאלה (ב"מ שם). וטעונין רחיצת ידים. לפי שהשני עושה אליבי וידים נגזי עליהם טומאת שני לפיכך פיסלנו את התרומה אם לא נטלו (חגיגה שם). ושני עושה אליבי בתרומה. מה אאין כן בתעבר אאין טעון רחיצת ידים לפיהם. דאמר מר הטעון ידיו לפיהם הרי זה מעבר הרים (ב"מ שם). והערב שמש. אם נשתה טומאה דאוריתא וטבל. אינו אוכל בתרומה עד שיעריב שמשו (חגיגה שם). מה שאין כן בתעבר. אין מיהה אאין אומה ואין אסור לזרים שהרי כל עצמו נאכל לזרים. ומומה שמוסיף בפדיונו לא אירי הכי בתומה דבין. כי אם נוטע. דאין בתרומה פדיון. ונכסי הדשון שני לא הוי לקנות כו בנכסי הקרקעות. דלא ניתן אלא לאכילה ושתיה ופיכה. ואין עטין רחיצת ידים. אאין הבני אסור אסור לעשות אליבי. ואין טשן הערב שמש. דקי"ל טבל ועלה אוכל במבכר (שם). עד כאן שייך לעמוד הבא.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com